

Keskusrikospoliisin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi rikostiedustelua koskevaksi lainsäädännöksi annetun hallituksen esityksen (HE x/2026 vp) täydentämisestä

1 Asia

Sisäministeriö on pyytänyt Keskusrikospoliisilta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi rikostiedustelua koskevaksi lainsäädännöksi annetun hallituksen esityksen (HE x/2026 vp) täydentämisestä.

Esityksen tarkoituksena on täydentää rikostiedustelusta annettua hallituksen esitystä lisäämällä ehdotettuun poliisilain uuteen 5 b lukuun ne rikostiedustelukeinot, joiden uhkaperusteisesta käytöstä säättäminen edellyttäisi perustuslain 10 §:n kotirauhan suojaa ja luottamuksellisen viestin suojaa koskevien lakivarausten muuttamista. Tällaisia tiedonhankintakeinoja olisivat telekuuntelu, tietojen hankkiminen telekuuntelun sijasta, televalvonta, yhdistymistietojen hankkiminen, tekninen kuuntelu ja tekninen laitetarkkailu. Lisäksi mahdollistettaisiin rikostiedustelukeinojen käyttö tietyin rajauksin pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Perustuslain 10 §:n muuttamista koskeva hallituksen esitys (HE 50/2026 vp) on eduskunnan käsiteltävänä. Poliisilain 5 b lukuun ehdotettavien muutosten yhteensopivuus perustuslain kanssa on riippuvainen perustuslakia koskevan esityksen hyväksymisestä ja voimaantulosta

Lisäksi poliisilain salaista tiedonhankintaa koskevaan 5 lukuun ehdotetaan lisättäväksi säännökset paikkatiedustelusta, osallistuvan tietolähteen käytöstä ja sijaintitiedon hankkimisesta. Teknistä kuuntelua koskeva toimivaltuus ehdotetaan koskemaan myös asuntoa. Vastaavat toimivaltuudet ehdotetaan lisättäväksi myös uhkaperusteista rikostiedustelua koskevaan 5 b lukuun.

Poliisilain 5 b lukuun esitettäviä rikostiedustelukeinoja on pidettävä välttämättöminä yhteiskunnan ja yksilöiden suojaamiseksi kansainvälistyvältä järjestäytyneeltä ja muulta vakavalta rikollisuudelta. Uhkaperusteinen rikostiedustelu on lähtökohtaisesti aina yhteiskunnan kannalta myös edullisempaa kuin yksittäisten rikosten ja rikoksentekijöiden selvittäminen ja rikosvastuuseen saattaminen.

Keskusrikospoliisi pitää myös poliisilain 5 lukuun ja pakkokeinolakiin esitettyjä muutoksia kannatettavina jäljempänä tarkemmin esitetyin perusteluin. Muutokset tulevat tehostamaan erityisesti vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa.

2 Keskusrikospoliisin lausunto

2.1 Poliisilaki 5 luku

2.1.1 Sijaintitiedon hankkiminen

Poliisin toimivaltuuksista henkilön sijainnin selvittämiseksi tämän käyttämän telepäätelaitteen tai teleosoitteen perusteella säädetään voimassa olevan poliisilain 5 luvun televalvontaa koskeissa säännöksissä. Sijaintitiedon hankkimiselle ei ole asetettu erilaisia edellytyksiä suhteessa välitystietojen hankkimiseen.

Poliisilain 5 lukuun esitettävällä uudella toimivaltuudella mahdollistettaisiin sijaintitiedon hankkiminen laajemmin kuin televalvonnalla on mahdollista. Keskusrikospoliisi pitää esitystä kannatettavana ja tarpeellisenä. Sijaintitiedon hankkimisen toimivaltuudella voitaisiin esimerkiksi hankkia tietoa kohdehenkilön sijainnista käynnissä olevassa operatiivisessa tilanteessa estettäessä hankkeilla olevaa vakavaa rikosta. Kuten esityksessä todetaan sijaintitietoa, voitaisiin tällaisissa tilanteissa hyödyntää esimerkiksi poliisin resurssien ohjaamisessa oikeaan maantieteelliseen sijaintiin tai muiden taktisten valintojen tekemisessä. Sijaintitiedon avulla voitaisiin myös selvittää, onko kohdehenkilö ollut tiettyä ajankohtana estettävän, paljastettavan tai selvitetävän rikoksen kannalta merkityksellisessä paikassa, kuten esimerkiksi varasto- tai majoitustilassa. Sääntelyä voitaisiin hyödyntää myös vaarallisten tai kiellettyjen esineiden paikantamisessa, vaikka aine tai esine ei olisikaan kohdehenkilön hallussa.

Ehdotetulla säännöksellä pyritään erityisesti selkiyttämään voimassa olevaa oikeustilaa antamalla poliisille selkeä laissa säädetty toimivaltuus säännöksessä tarkoitettujen tietojen saamiseen tietoyhteiskunnan palveluntarjoajilta. Pykälään ehdotetulla sanamuodolla tavoitellaan teknologianeutraaliutta eikä momentissa rajattaisi niitä tahoja, keneltä poliisi voisi saada sijaintitietoja. Kyseeseen voisi siis tulla esimerkiksi teleyritys, tietoyhteiskunnan palveluntarjoaja tai muu toimija, jolla on hallussaan ja saatavilla tarvittava sijaintitieto. Keskusrikospoliisi pitää esitettyä sääntelyä onnistuneena ja tarkoituksenmukaisena.

Lisäksi pykälään ehdotetaan 3 momenttia, jonka mukaan poliisilla olisi oikeus sijaintitiedonhankkimiseen, jos se on tarpeen henkeä ja terveyttä uhkaavan vaaran torjumiseksi. Sääntelyn selkeyttämisellä on tärkeä merkitys käytännön poliisitoiminnalle. Poliisi teki vuonna 2024 yli 450 hätäpyyntöä välittömän hengen ja terveyden vaaran torjumiseksi. Pyynnöt liittyivät pääasiallisesti koulu-uhkauksiin, kadonneisiin tai hengenvaarassa oleviin henkilöihin taikka itsetuhoisiin henkilöihin. Keskusrikospoliisi pitää tärkeänä, ettei oikeutta hätäpaikannukseen ole televalvontasääntelyä vastaavalla tavalla ole sidottu toimenpiteen toteuttamisen välittömyyteen. Keskusrikospoliisi pyytää jatkovalmistelussa kiinnitettävän huomioita yksityiskohtaisien perustelujen osalta momenttinumerointiin sivuilla 67-68.

Keskusrikospoliisin näkemyksen mukaan sijaintitiedon hankkiminen olisi ollut tarkoituksenmukaista sitoa rikoksiin, joista säädetty ankarin rangaistus on kaksi vuotta vankeutta. Sijaintitiedolla ei hankita tietoa luottamuksellisesta viestinnästä kuten esityksessä todetaan, minkä vuoksi telekuuntelua- ja televalvontaa alhaisempi soveltamiskynnys olisi ollut perusteltua.

2.2.2 Yhdistymistietojen hankkiminen

Tukiasematietoja koskeva sääntely esitetään muutettavaksi yhdistymistietoja koskevaksi sääntelyksi. Terminologisen muutoksen lisäksi säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä huomioitaisiin tukiasematietojen ohella sijaintitiedot, joita sähköisen viestinnän palveluntarjoajat keräävät asiakkaidensa telepäätelaitteista ja sijaintitiedoista.

Keskusrikospoliisi pitää esitettyä muutosta kannatettavana. Muutos ennen kaikkea luo säädöspohjaa teknologianeutraalille sääntelylle. Muutos myös selkeyttää voimassa olevaa oikeustilaa luomalla poliisille selkeän laissa säädetyn toimivaltuuden kuvattujen tietojen saamiseen. Yhdistymistiedot ovat käytännössä osoittautuneet hyvin merkityksellisiksi erityisesti henkeen ja terveyteen kohdistuvien vaarojen, uhkien ja valmistelutekujen torjumisessa.

Keskusrikospoliisi pyytää jatkovalmistelussa arvioimaan, olisiko yhdistymistietoja koskevaan säännökseen mahdollista lisätä viittausmomentti yksinomaan teleosoitteen tai telepäätelaitteen yksilöintitietojen hankkimiseksi. Tällöin tiedot olisi saatavissa, jos estettävänä on rikos, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään vuosi vankeutta. Tiedot voitaisiin kuitenkin hankkia tietoyhteiskunnan palveluntarjoajan tietokannasta.

2.2.3 Tekninen kuuntelu

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi pysyväisluonteiseen käytettävään tilaan kohdistuvasta teknisestä kuuntelusta (*asuntokuuntelu*) poistamalla voimassa olevasta poliisilain 5 luvun 17 §:stä 2 momentin mukainen nimenomainen rajausta tältä osin.

Keskusrikospoliisi kannattaa esitettyä muutosta perusteluineen. Asuntokuuntelun avulla on mahdollista hankkia tietoa sellaisista vakavan rikollisuuden muodostaman uhkan piiriin kuuluvista suunnittelu-, valmistelu- ja toteuttamistoimista, jotka pyritään tekemään korostetusti yleisöltä ja etenkin viranomaisilta salassa.

2.2.4 Paikkatiedustelu

Keskusrikospoliisi pitää ehdotuksia paikkatiedustelusta tärkeinä ja kannatettavina. Erityisesti vakavassa ja järjestäytyneessä rikollisuudessa toiminta on usein laaja-alaista ja verkostomaista, jolloin toiminnan taustalla olevien todellisten toimijoiden selvittäminen on haastavaa ja vaatii usein pitkäaikaista salaista tiedonhankintaa. Tehokkaan rikostorjunnan kannalta on kuitenkin välttämätöntä, että poliisin toiminta voidaan nimenomaan kohdistaa toimintaan. Kuten esityksessä kuvataan liian aikaisin paljastuva poliisin salainen tiedonhankinta vaarantaa tiedonhankinnan tarkoituksen toteutumisen.

Rikollistoimijat ovat myös tietoisia poliisin salaisen tiedonhankinnan reunaehdoista ja pyrkivät hyödyntämään näitä katvealueita omassa toiminnassaan. Poliisin viimeaikaisten esitutkintojen perusteella voidaan todeta, että rikolliset pyrkivät hyödyntämään huoneistoja huumausaine-erien vastaanottamiseen, jatkamiseen ja jakeluun.

Lisäksi terrorististen ryhmien ja järjestäytyneiden rikollisryhmien toiminnassa voidaan hyödyntää modernia viestintäteknologiaa sekä anonymiteettia. Digitaalisesta kehityksestä

huolimatta vakavien rikosten valmistelu ja toteuttaminen edellyttävät usein myös reaali-maailmassa tapahtuvia fyysisiä toimia, joista voi jäädä erilaisia rikostorjunnallisesti mer-kittäviä jälkiä. Kyse voi olla esimerkiksi rikoksentekosuunnitelmien luonnoksista, suunni-teltuja kohteita koskevia tietoja, ryhmän sisäisiä työnjakoja sekä suunnitelman toteutta-miseksi tarvittavia aineita tai esineitä. Salaista paikanetsintää onkin pidettävä merkityksel-lisenä uutena tiedonhankintakeinoja muiden salaisten tiedonhankintakeinojen rinnalla.

Keskusrikospoliisi pitäisi tarpeellisenä jatkovalmistelussa myös arvioida mahdollisuuksia ulottaa poliisilain 5 luvun 26 §:n säännös (*Laitteen, menetelmän tai ohjelmiston asentami-nen*) koskettamaan myös paikkatiedustelua.

Lisäksi Keskusrikospoliisi haluaa tuoda tässä yhteydessä esille, että paikkatiedustelu ja salaiset etsinnät edellyttävät rinnalleen toimivaltaa ja kyvykkyyttä suojata omaa toimin-taansa tiedonhankinnan paljastumisen estämiseksi. Poliisilla ei ole tällä hetkellä riittävän kattavaa toimivaltaa estää, häiritä tai muutoin puuttua tilapäisesti poliisin toimenpiteiden kohdepaikassa tai sen ympäristössä oleviin tilan haltijan teknisiin laitteisiin estääkseen niiden toiminnan. Kohteissa olevat tekniset laitteet voivat paljastaa haltijalle poliisin toi-menpiteet.

2.2.5 Osallistuva tietolähde

Yleistä

Keskusrikospoliisi haluaa lausua tarkemmin hallituksen esityksessä esitetystä uudesta toi-mivaltuudesta, *osallistuvasta tietolähteen käytöstä*. Osallistuvassa tietolähdetoiminnassa on kyse henkilötiedustelusta, jossa käytetään siviiliä aktiivisesti tiedonhankinnassa. Osal-listuva tietolähdetoiminta toteutettaisiin esityksen mukaisesti osana tietolähteen ohjattua käyttöä.

Keskusrikospoliisin arvion mukaan esitettävässä uudessa toimivaltuudessa korostuu Kes-kusrikospoliisin kokemus ja osaaminen reaali maailman henkilötiedustelusta. Huomionar-vioista on, että poliisin peitetoiminnasta voi päättää ainoastaan Keskusrikospoliisin pääl-likkö. Peitetoimintaa voidaan toteuttaa ainoastaan koulutuksen saaneiden Keskusrikospo-liisissa tehtävään määrättyjen poliisimiesten toimesta. Keskusrikospoliisin päällikkö päät-tää myös Tullin reaali maailman peitetoiminnan toteuttamisesta Tullilta tulevan pyynnön perusteella. Tullin reaali maailman peitetoiminta myös toteutetaan Keskusrikospoliisin kou-lutettujen peitepoliisien toimesta. Lisäksi Keskusrikospoliisin päällikkö päättää Tullin yk-sinomaan tietoverkossa tehtävästä peitetoiminnasta. Rajavartiolaitoksella ei ole oikeutta reaali maailman peitetoimintaan. Keskusrikospoliisin päällikkö päättää Rajavartiolaitoksen osalta yksinomaan tietoverkossa tehtävästä peitetoiminnasta.

Keskusrikospoliisi pitää esitettyä uutta toimivaltuutta välttämättömänä vastaamaan rikos-torjunnan tiedonhankinnan haasteisiin. Keskusrikospoliisi pyytää kuitenkin Sisäministe-riötä harkitsemaan osallistuvan tietolähteen päättämisen keskittämistä Keskusrikospoliisin päällikölle osallistuvan tietolähteen riskien hallitsemiseksi seuraavassa tarkemmin esite-tyin perusteluihin.

Toiminnasta aiheutuvat riskit ja esitys muutokseksi

Tietolähteen ohjatussa käytössä tietoja ei saa pyytää hankittavaksi sellaisella tavalla, joka vaarantaisi tietolähteen tai muun henkilön hengen tai terveyden. Tämä poliisi - ja pakkokeinolain toimintaa koskeva rajausta koskee myös nyt esitettävää osallistuvaa tietolähdetoimintaa. Kyse on päätöksentekijälle asetettavasta velvollisuudesta huolehtia tietolähteen turvallisuudesta.

Reaalimaailman peitetoinnassa koulutettu peitepoliisi pystyy arvioimaan ja hallitsemaan toiminnasta aiheutuvia riskejä sekä reagoimaan niihin omaa toimintaansa suojaten. Lisäksi peitetoinnasta johtaa ja valvoo henkilötiedusteluun koulutetut päällystövirkamiehet toimintaa suorittavassa Keskusrikospoliisin yksikössä. Sen sijaan kouluttamattoman siviilin, tietolähteen, osalta tällaista kykyä riskien arviointiin ja hallintaan ei ole olemassa. Tämän vuoksi osallistuvasta tietolähdetoiminnasta päättävälle taholle asetettu velvollisuus huolehtia tietolähteen hengen ja terveyden suojaamisesta on merkittävä. Parhaimmat mahdollisuudet tehdä tällaista arvioita on siinä yksikössä, jossa jo nykyisellään tehdään reaalimaailman henkilötiedustelua, eli Keskusrikospoliisissa.

Poliisin on huolehdittava tietolähteen lisäksi omien virkamiestensä työturvallisuudesta. Mikäli samassa tutkintakokonaisuudessa käytettäisiin sekä peitetoinnasta että osallistuvaa tietolähdetoimintaa, mahdollisuudet peitepoliisien työturvallisuudesta huolehtimiseen olisivat Keskusrikospoliisissa rajalliset päätöksenteon ollessa hajautettuna henkilötiedustelukeinojen osalta esityksen mukaisesti STEKPOV:ien (osallistuva tietolähdetoiminta) ja Keskusrikospoliisin päällikön (peitetoinnasta) kesken.

Lisäksi tietolähteen osallistuminen esimerkiksi esineiden tai aineiden kuljetukseen vaatisi poliisilta myös merkittävän tilanneorganisaation rakentamisen sekä muita pakkokeinoja kuljetuksen turvaamiseksi ja toteuttamiseksi. Kykyä ja mahdollisuutta tällaiseen laajaan tilanneorganisaation ei voida arvioida olevan kaikissa tilanteissa poliisin muilla yksiköillä ilman Keskusrikospoliisin salaiseen tiedonhankintaa koulutettujen virkamiesten tukea.

Mahdollistamalla osallistuva tietolähdetoiminta ilman keskitettyä päätöksentekoa lisätään myös riskiä päällekkäisistä operaatioista sekä ns. *blue on blue* -tilanteista. Tällaisessa tilanteessa riskit toiminnan paljastumisesta kasvavat, mikä puolestaan aiheuttaa hengen ja terveyden vaaraa sekä tietolähteelle että operaatioihin osallistuville virkamiehille. Kokonaisuuden hallinnan kannalta on tärkeää, että osallistuvasta tietolähdetoiminnasta päätehtään sellaisessa paikassa, jossa on käytettävissä olevien tietojärjestelmien ja tiedonsaantioikeuksien perusteella mahdollisuus muodostaa kokonaiskuva Suomessa käynnissä olevista salaisista tiedonhankintaoperaatioista.

Arvioinnissa on otettava huomioon myös se, että osallistuvaa tietolähdetoimintaa voidaan joissakin tilanteissa joutua toteuttamaan myös Suomen rajojen ulkopuolella. Keskusrikospoliisilla on jatkuvaluontoiset yhteydet muiden maiden salaista tiedonhankintaa toteuttaviin lainvalvontaviranomaisiin.

Keskusrikospoliisin näkemyksen mukaan keskittämällä päätöksenteko osallistuvasta tietolähdetoiminnasta Keskusrikospoliisiin olisi mahdollista hallita edellä kuvattuja toiminnasta aiheutuvia riskejä. Tällöin kokonaiskoordinaatio henkilötiedustelun syvimmistä keinoista olisi Keskusrikospoliisilla. Kuvattujen riskien hallintaa voitaisiin tehdä parhaiten organisaatiossa, johon on sijoitettu reaali maailman henkilötiedustelun vaativimman koulutuksen saaneet peitepoliisit sekä luotu voimassa olevan lainsäädännön edellyttämä päätöksentekorakenne. Keskittämällä päätöksenteko Keskusrikospoliisiin pystytään operatiivisessa toiminnassa hyödyntämään lisäksi laajemmin Keskusrikospoliisin koko palvelukonseptia.

Keskusrikospoliisi pitäisi siten tarkoituksenmukaisena edellä kuvattujen riskien hallitsemiseksi muuttaa esitystä siten, että osallistuvasta tietolähteestä päättäisi Keskusrikospoliisin päällikkö kaikkien poliisin yksiköiden osalta. Päätöksenteon keskittäminen olisi tarkoituksenmukaista myös huomioiden se, ettei osallistuvat tietolähteen käyttömäärät ei arvioida olevan merkittäviä.

2.2 Poliisilaki 5 b luku

Alkuperäistä hallituksen esitystä uhkaperusteisesta rikostiedustelusta esitetään täydennettäväksi lisäämällä 5 b luvun mukaisiin rikostiedustelukeinoihin telekuuntelu, tietojen hankkiminen telekuuntelun sijasta, televalvonta, yhdistymistietojen hankkiminen, sijaintitiedon hankkiminen, tekninen kuuntelu, teknisellä laitetarkkailu ja osallistuvan tietolähteen käyttö sekä poliisilain 5 luvun mukainen paikkatiedustelu sekä siihen liittyvä haltuunotto ja jäljentäminen.

Poliisin salaiset tiedonhankintakeinot muodostavat kokonaisuuden, joista käytettäväksi valitaan aina kulloisenkin käsillä olevan tilanteen torjumiseksi tarkoituksenmukaisin ja poliisilain perusperiaatteiden mukaisesti myös se, joka edistää parhaiten perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista. Ennakollisesti ei kuitenkaan voida koskaan arvioida, että tietyn uhkan torjumiseksi tarvittaisiin vain tiettyjä rikostiedustelukeinoja. Lisäksi rikostorjuntaa ei voida tehdä tehokkaasti vain yhdellä tiedonhankintakeinolla vaan salainen tiedonhankinta edellyttää usein eri keinojen ketjutusta taikka samanaikaisuutta.

Keskusrikospoliisi pitää toimivan ja tehokkaan uhkaperusteisen tiedonhankinnan kannalta välttämättömänä, että myös rikostiedustelussa olisi mahdollista käyttää tarkoin toimivaltuussäätelyssä määritellyin edellytyksin muiden keinojen ohella niitä tiedonhankintakeinoja, joilla puututaan kotirauhan ja luottamuksellisen viestinnän suojaan.

Järjestäytynyt rikollisuus on ensinnäkin tietoinen poliisin toimivaltuuksista ja niiden rajoitteista, minkä vuoksi rikollinen toiminta, siihen liittyvät tapaamispaikat sekä viestintä suunnitellaan usein toteutettavaksi siten, etteivät ne altistu poliisin tiedonhankinnalle. Mikäli uhkaperusteisessa rikostiedustelussa ei olisi missään tilanteissa mahdollista hankkia tietoa luottamuksellisesta viestinnästä taikka kotirauhan suojan alueella tapahtuvasta toiminnasta, ei rikostiedustelulla pystyttäisi torjumaan tehokkaasti kaikkein vakavinta rikollisuutta. Rikostorjuntakuva jäisi huomattavan vajaaksi eikä rikosuhkiin pystyttäisi reagoimaan riittävän ajoissa.

Järjestäytyneen rikollisorganisaation jäsenien välinen viestintä on rikostorjunnallisesti merkityksellinen tiedonlähde. Toimijoiden on yleensä välttämätöntä viestiä keskenään erilaisilla sähköisillä viestintävälineillä ja -tavoilla. Luottamuksellisen viestinnän merkitys rikostorjunnallisesti korostuu erityisesti tilanteissa, joissa kansainvälistä järjestäytynyttä rikollista toimintaa ohjataan usein anonymiteettiin perustuvilla viestintätavoilla pitkien välimatkojen päästä. Viestintä toimijoiden välillä on välttämätöntä, sillä ei ole realistista eikä edes käytännössä mahdollista, että kansainvälisestä rikollisesta toiminnasta, esimerkiksi huumausaineiden salakuljetuksesta Suomeen, sovittaisiin pelkästään henkilöiden välisissä fyysisissä tapaamisissa. Yleensä tällaiseen kansainväliseen ja järjestäytyneen huumausainerikollisuuteen liittyy lisäksi useita eri toimijoita, joilla on erilaisia rooleja maahan-tuonnista, levitykseen, rikoshyödyn keräämiseen ja edelleen rahanpesuun. Toimien organisointi vaatii viestintää eri tahojen välillä.

Luottamuksellista viestintää järjestäytyneen rikollisryhmän jäsenten välillä tapahtuu ajallisesti ennen rikollisten tekojen toteuttamista eli suunnitteluvaiheessa sekä rikollisten tekojen toteuttamisajankohdan ympärillä että myös rikosten tekemisen jälkeenkin esimerkiksi rikoshyödyn siirtämiseen liittyvistä toimista sopimiseksi. Rikostiedustelullisesti on tärkeää, että tällaisesta viestinnästä on mahdollisuus saada tietoa laissa tarkasti määritettyjen edellytysten täyttyessä. Viestinnällä henkilöitä, heidän roolejaan, suunnitelmiaan pystytään sitomaan toisiinsa ja siten muodostamaan kuvaa torjuttavana olevasta vakavasta rikollisuuden uhkasta.

Vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunta edellyttää joissakin tilanteissa myös toimimista kotirauhan suojan piirissä. Kansainvälisen ja järjestäytyneen rikollisuuden toimijat pyrkivät tietoisesti yleensä välttämään fyysisiä tapaamisia julkisilla paikoilla poliisin tarkailuhavaintojen estämiseksi. Sen sijaan pakollisten fyysisten tapaamisten hoitamiseen toimijat hankkivat erilaisia asuinhuoneistoja Suomesta (vuokraamalla taikka bulvaanijärjestelyin). Kuten esityksessä todetaan, pysyväisluonteiseen asumiseen tarkoitettuja paikkoja käytetään merkittävässä määrin vakavien rikosten suunnitteluun, valmisteluun ja toteuttamiseen sekä esineiden ja tietojen säilyttämiseen. Mikäli tiedonhankintaa vakavasta rikollisuudesta ei mahdollisteta missään tilanteessa kotirauhan piirissä, luodaan rikosten tekijöille turvallisia paikkoja suunnitella sekä valmistella vakavia rikoksia poliisin salaisen tiedonhankinnan ulottumattomissa.

Lisäksi erityisesti peitetöiminnassa toimiminen tarvittaessa kotirauhan suojan piirissä on olennainen osa tämän tiedonhankintakeinon tehokasta tavoitteiden mukaista käyttöä. Tiedonhankinnan rakentuessa luottamuksellisten ihmissuhteiden varaan pitää peitepoliisien myös kyetä toimimaan tavalla, joka on normaalia ihmisten välisessä kanssakäymisessä. Irtaantuminen tilanteesta joka kerta, kun olisi tarvetta siirtyä toimimaan kotirauhan piirissä olevaan tilaan, heikentäisi tiedonhankinnan edellytyksiä ja saattaisi helposti johtaa lisäksi jopa tiedonhankinnan paljastumiseen sekä vakavaan turvallisuusriskiin.

Paikkatiedustelun osalta on lausuttu jo edellä poliisilain 5 luvun yhteydessä.

Keskusrikospoliisi yhtyy Poliisihallituksen näkemyksiin siitä, että poliisilain 5 b luvun 15 § tulee täsmentää siten, että pykälästä ilmenee selkeästi Keskusrikospoliisin oikeus luovuttaa tietoa Poliisihallituksen alaisille poliisiyksiköille. Poliisiyksiköillä tulee myös olla oikeus käyttää tietoa uhkan torjumiseksi ja rikoksen estämiseksi.

3 Taloudelliset vaikutukset

Taloudellisia vaikutuksia rikostiedustelun osalta on arvioitu rikostiedusteluhankkeen ensimmäisen vaiheen luonnoksessa hallituksen esitykseksi. Rikostiedusteluhankkeen taloudellisten vaikutusten arviointia on kuitenkin päivitetty sen jälkeen, kun uhkaperusteinen rikostiedustelu päätettiin keskittää Keskusrikospoliisiin. Uhkaperusteisen rikostiedustelun keskittäminen Keskusrikospoliisiin tuleekin luomaan Keskusrikospoliisille merkittävän uuden tehtävän, mikä vaatii henkilöresursseja, koulutusta ja toimintojen organisointia.

Keskusrikospoliisilla on merkittävä rooli valtakunnallisesti järjestäytyneen ja vakavan rikollisuuden torjunnassa. Poliisin hallinnosta annetun lain 9 §:n mukaisesti Keskusrikospoliisin tehtävänä on torjua kansainvälistä, järjestäytyntä, ammattimaista, taloudellista ja muuta vakavaa rikollisuutta. Keskitettäessä rikostiedustelumenetelmät nyt esitetyllä tavalla Keskusrikospoliisille merkitsee se jatkossa myös merkittävää rikostiedustelutiedon tuottajan roolia poliisilaitoksiin nähden. Tämän vuoksi on perusteltua, että Keskusrikospoliisin operatiivista kyvykkyyttä vahvistetaan uuden rikostiedustelusäätelyn myötä. Keskusrikospoliisilla tulee olemaan merkittävä ja keskeinen rooli uhkaperusteisen rikostiedustelun toteuttajana ja palvelujen tuottajana. Esitettyjä htv-vaikutuksia (30 htv:tä) on pidettävä oikeansuuntaisina.

Uhkaperusteinen rikostiedustelu tulee lisäksi edellyttämään erillistä koulutuskokonaisuutta, sillä uudessa sääntelyssä on omat juridiset reunaehdot rikostiedustelun kohteiden, päätöksenteon sekä tiedon käyttämisen ja luovuttamisen osalta. Koulutuksen järjestäminen tulee vaatimaan kouluttajaresursseja Poliisiammattikorkeakoulun lisäksi Keskusrikospoliisista.

Keskusrikospoliisin päällikkö,
Poliisineuvos

Robin Lardot

Rikostarkastaja,

Heidi Björk

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 03.08.2026 klo 18:09. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Keskusrikospoliisi
poliisi.fi